

מאותו העולם, ושיהיו עפר תחת רגלי הצדיקים, שכתוב (מלאכי א) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם.

עוד פתח ואמר, (איוב טז) ויקם בי כחשי בפני יענה. במה מדבר? אלא אשרי חלקו של אדם שמשתדל בתורה לדעת את דרכי הקדוש ברוך הוא. שכל מי שמשתדל בתורה, כאלו השתדל בשמו ממש. מה שמו של הקדוש ברוך הוא עושה הנהגות, אף התורה גם כן. בא וראה, מי שעובר על דברי תורה, התורה עולה ויורדת ועושה באדם רשומים בפניו, כדי שישתכלו בו עליונים ותחתונים, וכלם שופכים קללות על ראשו.

והמדנו, כל אותם עיני ה' שהולכים ומשוטטים בעולם לדעת את דרכי בני אדם, כלם זוקפים עינים ומסתכלים בפני אותו האיש, ורואים אותם, וכלם פותחים עליו: וי. אוי לו בעולם הזה, ואוי לו בעולם הבא. הסתלקו מסביב לפלוני, שהרי עדות בפניו, ורוח טמאה שורה עליו. וכל אותם ימים שנמצא רשם בפניו לעדות, אם מוליד בן, הוא שולף לו רוח מצד הטמאה, ואלו הם הרשעים של הדור, עני הפנים, שרבונום עוזב אותם בעולם הזה להשמידם לעולם הבא.

שנינו, הצדיק הזפאי הזה שמשתדל בתורה יומם ולילה, הקדוש ברוך הוא מושף עליו חוט אחד של חסד ונרשם לו בפניו, ומאותו רשם פוחדים עליונים ותחתונים. כף גם מי שעובר על דברי תורה, מושכים עליו רוח טמאה ונרשם לו בפניו, וממנו בורחים עליונים ושעבר על דברי תורה ועל מצוות

רגליהוון דצדיקיא, דכתיב, (מלאכי ג) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם.

הו פתח ואמר, (איוב טז) ויקם בי כחשי בפני יענה. במאי קא מיירי. אלא, זפאה חולקיה דבר נש דאשתדל באורייתא, למנדע אורחוי דקודשא בריה הוא. דכל מאן דאשתדל באורייתא, כאלו בשמיה ממש. מה שמיה דקודשא בריה הוא עביד נימוסין. אוף אורייתא הכי נמי. תא חזי, האי מאן דעבר על פתגמי אורייתא, אורייתא סלקא ונחתא ועבדא ביה פבר נש רשימין באנפוי, בגין דיסתכלון ביה עלאי ותתאי, וכלהו אושדן לווטין על רישיה.

ותאנא, כל אינון עיני יי, דאזלין ושאטין בעלמא למנדע אורחוי דבני נשא, כלהו זקפין עינין, ומסתכלין באנפוי דההוא בר נש, וחקמן להו, וכלהו פתחין עליה ווי ווי. ווי ליה בהאי עלמא, ווי ליה בעלמא דאתי. אסתלקו מסוחרניה דפלגיא, דהא סהדותא באנפוי, ורוחא דמסאבא שריא עלוי. וכל אינון יומין דאשתכח רשימו באנפוי לסהדותא, אי אוליד בר, אשליף ליה רוחא מסטרא דמסאבא. ואלין אינון חייבי דרא, תקיפי אנפין, דמאריהוון שביק להוון בהאי עלמא, לשיצאה להו בעלמא דאתי.

תנינו, האי צדיקא זפאה דאשתדל באורייתא יממא וליליא, קדשא בריה הוא משיף עליה חד חוטא דחסד, ואתרשים ליה באנפוי, ומההוא רשימא דחלי עלאי ותתאי. הכי נמי מאן דעבר על פתגמי אורייתא, משכאן עליה רוחא דמסאבא, ואתרשים ליה באנפוי, ומגיה ערקין עלאי ותתאי. וכלא מכרזי עליה, ותחתונים. וכלם מכריזים עליו: הסתלקו מסביב לפלוני,

רבנו. אוי לו ואוי לנפשו! הרי שלף רוח טמאה שנמצאת עמו והורישו לבנו, וזהו שהקדוש ברוך הוא אין לו בו חלק, ועוזב אותו להשמידו לעולם הבא.

אמר לו רבי אבא, יפה אמרת, אבל מנין לך את זה? אמר לו, כף למדתי, ולמדתי שהירשה הרעה הזו יורשים כל בניו, אם לא שישבו, שהרי אין דבר שעומד לפני תשובה. ואני כף למדתי, שרפואה זו נתנו לי פעם אחת, שהייתי רשום בפניו, ויום אחד הייתי הולך בדרך ופגשתי צדיק אחד, ועל ידו עבר ממנו אותו הרשם. אמר לי, מה שמך? אמרתי לו, אלעזר, וקרא עלי אלעזר אחר. אמר לו, ברוך הרחמן שראיתי אותך וזכיתי לראותך בזה. אשרי חלקך בעולם הזה ובעולם הבא. (אמר לו) אני הוא שפגשתי כף.

השתטח לפניו והביאו לביתו. התקין לפניו חלת (טרבוסא) לחם ובשר של עגלה משלשת. אחר שאכלו, אמר לו אותו האיש: רבי, אמר לי דבר אחד, פרה אדמה יש לי, אמו של העגל שאת בשרו זה עפה אכלנו, ויום אחד טרם שהתעברה והולידה, הלכתי אחריה למרעה במדבר, בעוד שאני מנהיג אותה עבר לפני איש אחד, אמר לי, מה שמך של הפרה הזו? אמרתי, מיום שנולדה לא קראתייה בשם. אמר לי, היא נקראת בת שבע אם שלמה, אם תזכה לכפרה. ואני, בעוד שהחזרתי את ראשי, לא ראיתי אותו, וצחקתי מאותו הדבר.

ועכשו שזכיתי בתורה, התעוררתי על הדבר ההוא,

אסתלקו מסחרניה דפלניא, דעבר על פתגמי אורייתא, ועל פקודי דמאריה, ווי ליה, ווי לנפשיה. האי אשליף רוחא דמסאבא, דאשתכח עמיה, ואורית ליה לבריה, והאי הוא דקודשא בריך הוא לית ליה ביה חולקא, ושביק ליה, לשיצאה ליה לעלמא דאתי.

אמר ליה רבי אבא, שפיר קאמרת, מנא לך האי. אמר ליה הכי אוליפנא. ואוליפנא,

דהאי ירותא בישא, אחסינון פלהו בנוי, אי לא יתובון, דהא לית מלה קיימא קמי תשובה. ואנא הכי אוליפנא, דאסוותא דא יתבו לי זמנא חדא, דהוינא רשים באנפאי, ויומא חד הוינא אזיל באורחא, ואערענא בחד זפאה, ועל ידוי אתעבר מנאי ההוא רשימא. אמר לי, מה שמך. אמר ליה אלעזר, וקרי עלי אלעזר אחרא. אמר ליה, בריך רחמנא, דחמינא לך, וזכינא למחמי לך בהאי. זפאה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי, (אמר ליה) אנא הוא דאערענא לך.

אשתטח קמיה, אייתייה לביתייה, אתקין קמיה קורטיסא (ס"א טרבוסא) דנהמא, ובשרא דעגלא תליתאה. בתר דאכלו, אמר ליה ההוא גברא, רבי, אימא לי חד מלה, חדא תורתא סומקא אית לי, אימא דעגלא דבישרא דא דאכילנא, ויומא חד עד לא אתעברת ואולידת, אזילנא בתראה למרעא למדברא, עד דדברנא לה אעבר קמאי חד גברא, אמר ליה, מה שמך דתורתא דא. אמרתי, מן יומא דאתיילידת לא קרינא לה בשמא. אמר ליה, בת שבע אם שלמה אתקרי, אי תזכה לכפרה. ואנא בעוד דאהדרנא רישאי, לא חמינא ליה, וחייכנא מההוא מלה. (דף ע"ו ע"ב)

והשתא דזכינא באורייתא, אתערנא על ההיא ומן יומא דאתפטר

רבי שמלאי מהכא, לא הוה בר נש דינהיר לן באורייתא כוותיה. ואנא דחילנא למימר מלה דאורייתא דלא אוליפנא. ומלה דאסתפלנא דמלה דחכמתא היא, ולא ידענא. אמר ליה, ודאי מלה דחכמתא היא, ורמיזא עלאה היא לעילא ולתתא.

אבר תא הזי, בת שבע אתקרי ממש ברזא דחכמתא. בגין כך פתיב בה פלא בשבע. שבע פרות. שבע שרפות. שבע הזאות. שבע פבוסיים. שבע טמאים. שבע טהורים. שבע פהנים. ומשה ואהרן בחושבנא דהא פתיב, וידבר יי' אל משה ואהרן וגו'. ושפיר קאמר ההוא גברא, דאמר בת שבע, וכלא רזא דחכמתא היא.

אמר ליה, בריך רחמנא דשמענא מלה דא. בריך הוא דהא אקדים לי שלם בקדמיתא, למזפי להאי. דכתיב (ישעיה נז) שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי'. אנא פד הוינא רחוק, קדשא בריך הוא אקדים לי שלם למהוי קרוב. קרא עליה רבי אבא, (שמואל א כה) אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום.

ערות אחות אביך לא תגלה. (ויקרא ח"י) רבי חייא פתח, ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וגו'. שם שנינו, מאה ושלישים שנה פרש אדם מאשתו ולא היה מוליד. משחרג קין את הכל לא רצה אדם להזדוג עם אשתו. רבי יוסי אמר, משעה שנגזרה עליו ועל כל העולם מיתה. אמר, למה אני אוליד לבהלה? מיד פרש מאשתו. ושתי רוחות נקבות היו באות ומזדוגות עמו והולידו. ואותם שהולידו היו המזיקים של

ומיום שנפטר מפאן רבי שמלאי, לא היה איש שיאיר לנו בתורה כמותו, ואני פחדתי לומר דבר תורה שלא למדתי. והדבר הזה שהסתפלתי שדבר חכמה הוא, ולא ידעתי. אמר לו, ודאי שזהו דבר חכמה, ורמז עליון הוא למעלה ולמטה.

אבר בא ראה, בת שבע נקראת ממש בסוד החכמה, משום כך כתוב בה הכל בשבע: שבע פרות, שבע שרפות, שבע הזאות, שבע כפוסים, שבע טמאים, שבע טהורים, שבע פהנים. ומשה ואהרן בחשבון, שכתוב וידבר ה' אל משה ואהרן וגו'. ויפה אמר אותו האיש שאמר בת שבע, והכל הוא סוד של חכמה. אמר לו, ברוך הרחמן ששמעתי דבר זה, ברוך הוא, שהרי הקדים לי שלום בראשונה לזכות לזה, שכתוב (ישעיה נז) שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה'. כשאני הייתי רחוק, הקדים לי הקדוש ברוך הוא שלום להיות קרוב. קרא עליו רבי אבא, (שמואל א כה) אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום.

ערות אחות אביך לא תגלה. רבי חייא פתח, ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וגו'. שם שנינו, מאה ושלישים שנה פרש אדם מאשתו ולא היה מוליד. משחרג קין את הכל לא רצה אדם להזדוג עם אשתו. רבי יוסי אמר, משעה שנגזרה עליו ועל כל העולם מיתה. אמר, למה אני אוליד לבהלה? מיד פרש מאשתו.

ושתי רוחות נקבות היו באות ומזדוגות עמו והולידו. ואותם שהולידו היו המזיקים של

דעלמא, ואקרין נגעי בני אדם. ואלין סאטן לבני אדם, ושריין בפתחא

העולם, ונקראים נגעי בני אדם, ואלה מסיתים בני אדם ושורים בפתח הבית ובבורות ובכתי ופסא. ועל פן בן אדם שנמצא בפתח ביתו השם הקדוש שדי בכתרים עליונים, פלם בורחים ומתרחקים ממנו. זהו שכתוב (תהלים צא) ונגע לא יקרב באהלך. מה זה ונגע לא יקרב? אלו נגעי בני אדם.

ולמדנו, בשעה שירד אדם בדיוקן עליון, בדיוקן קדוש, וראו אותו עליונים ותחתונים, פלם קרבו אליו והמליכוהו על העולם הזה. לאחר שבא הנפש על תנה והטיל בה זמה, אחר כף הולידה את קין, ומשם (בתחום) נתחייבו כל דורות הרשעים בעולם. ומדור השדים והרוחות משם נמצאו, ומצדו. ומשום כף כל השדים והרוחות, חצי יש בהם מבני אדם שלמטה, וחצי ממלאכים עליונים שלמעלה. וכן פשוטו מאדם אותם אחרים, פלם נמצאו פגון זה - חצי מהתחתונים, וחצי מהעליונים.

אחר שגולדו מאדם, (חורו לו קצת מאותן רוחות שיצאו מתשוקתו בחלום) הוליד מאותן רוחות בנות שדומות ליפי העליונים וליפי התחתונים, ועל זה כתוב, (בראשית ו) ויראו בני האלהים את בנות האדם פי טבת הנה וגו', וטעו כלם אחריהן. וזכר אחד נמצא שבא לעולם מרוחו של צד קין, וקראו לו תובל קין, ונקבה אחת יצאה עמו, והיו הבניות טועים אחריה, ונקראת נעמ"ה. ממנה יצאו רוחות ושדים אחרים, והם תלויים באויר ומודיעים דברים לאותם אחרים שמצויים למטה. ותובל קין הנה הוציא פלי זין להרג לעולם, ונעמה הזו התרעשה ברגשה, ונדבקה

דביתא, ובביראי, ובבתי כסאי. ועל דא בר נש, דאשתכח בפתחא דביתיה שמה קדישא שדי בכתרון עלאין, פלהו ערקאן ואתרחקו מניה, הדא הוא דכתיב, (תהלים צא) ונגע לא יקרב באהלך. מאי ונגע לא יקרב. אליו נגעי בני אדם.

ותאנא, בשעתא דנחת אדם בדיוקנא עלאה, בדיוקנא קדישא, וקמו ליה עלאי ותתאי, פלהו קריבו גביה, ואמלכוהו על האי עלמא. בטר דאתא חויה על חויה, ואטיל בה זומא, לבתר אולידת קין. מתמן (ס"א נתייחסו) נתחייבו כל דרין חייבין דעלמא. ומדורא דשדין ורוחין, מתמן אשתכחו, ומסטריו. ובגיגי כף כל רוחין ושדין, פלגותא אית בהו מבני נשא דלתתא, ופלגותא ממלאכי עלאי דלעילא. וכן פד אתיילידו מאדם אינון אחרנין, פלהו אשתכחו כהאי גוונא, פלגו מתתאי, ופלגו מעלאי.

בטר דאתיילידו מאדם, (ס"א אחריו ליה קצת מאינון רוחין דנפקו מתאובתיה בחלמא) אוליד מאינון רוחי בנתו, דדמן לשפירו דעלאי, ולשפירו דתתאי. ועל דא כתיב, (בראשית ו) ויראו בני האלהים את בנות האדם פי טובות הנה וגו', וטען פלא בתרייהו. וחד דכורא אשתכח, דאתא לעלמא מרוחיה דסטר אדקין, וקרין ליה תובל קין. וחדא נוקבא נפקת עמיה, והו ברין טעאן בתראה, ואתקרי נעמ"ה. מינה נפקו רוחין ושדין אחרנין. ואינון תליין באוירא, ואודעין מלין לאינון אחרנין דשכיחין לתתא.

ודא תובל קין, אפיק זייני קטולא לעלמא. ודא נעמה אתרגישת בריגשהא, ואתדבקת בסטרהא. ועד פען היא קיימא,